

Gullivers resor - Jonathan Swift

Läs faktatexten nedan. Se filmsnutten. Fundera över frågorna nedan.

År 1726 publicerades *Travels into several remote nations of the world. In four parts. By Lemuel Gulliver, first a surgeon, and then a captain of several ships* – eller på svenska *Gullivers resor*. Förordet i boken innehåller information av utgivaren, som säger sig ha strukit vissa sjötermer i manuskriptet. Varken Gulliver eller utgivaren existerade dock. Författaren är Jonathan Swift (1667-1745), och han var domprost i Dublin. Denna syssla trivdes han dock inte med, eftersom han ansåg sig vara överkvalificerad (han var teologie doktor). Tidigare hade Swift levt ett gott liv i England som bl.a. sekreterare åt torypolitiker, men när whigs kom till makten förvisades Swift till Irland. De styrande i England såg chansen att hämnas på prästen med de kritiska politiska skrifterna. I Irland upprördes Swift av behandlingen av de irländska bönderna och deras skatter till jordägarna i England. 1690 förlorade irländarna alla medborgerliga rättigheter och katolska skolor förbjöds. Han skrev då flera politiska stridskrifter, bl.a. *Ett anspråkslöst förslag*, där han menar att man borde tillaga de irländska barnen och äta dem. Detta skulle lösa två problem: köttbristen i England och överbefolkningen på Irland. Givetvis är *Ett anspråkslöst förslag* en satir.

Swift drabbades så småningom av slaganfall, och blev senil. Sin förmögenhet testamenterade han till ett dårhus, eftersom han ansåg att ett dårhus är det enda människan behöver. Det berättas att tjänstefolket visade upp honom mot betalning.

Kort bakgrund till filmen *Gullivers resor*: Läkaren Samuel Gulliver råkar ut för skeppsbrott, och hamnar i tur och ordning i fyra mycket annorlunda världar:

1. Lilleputt (småfolkets land)
2. Brobdingnag (jättarnas land)
3. Laputa (matematikernas land)
4. Houyhnhnmernas land (hästmänniskorna)

Vi kommer att enbart se den första delen – besöket i Lilleputt.

1. Sammanfatta filmsnutten (de första 47 minuterna i filmen) med fem meningar.
2. *Gullivers resor* är en allegori. En allegori är en berättelse som egentligen handlar om något helt annat om vad den först tycks handla om. Lilleputtarnas land är egentligen England, men om man ville behålla sitt huvud i 1700-talets England gjorde man klockast i att inte öppet kritisera de styrande. Vilka tror du "trubbändarna" på andra sidan av vattnet egentligen är?
3. När Gulliver frågar lilleputtarna om varför de och trubbändarna är fiender får han först inget svar, och därefter får han veta att det hela handlar om sättet att knäcka ägg. Vad tror du att författaren, Jonathan Swift, vill säga med detta?
4. Vilka får de högsta ämbetena i lilleputtarnas land? Vad vill Swift säga med det?
5. Är *Gullivers resor* typisk eller otypisk för den epok den skrevs i, alltså upplysningen? Motivera ditt svar.
6. Är det riktigt att *Gullivers resor* är en satir? (Ja, givetvis ska du slå upp ordet om du inte vet vad det betyder.) Motivera ditt svar.
7. Vilka andra åsikter om det engelska samhället förmedlar författaren Swift genom sin huvudperson Gulliver?
8. Det verkar som om Jonathan Swift har åsikter om sitt land, men vad är anledningen, tror du, till att Swift inte klart och tydligt skriver vad han tycker (frånsett risken att straffas för sina åsikter)?

Redovisning: Fundera över hur frågorna ovan kan besvaras. Svaret på frågorna ska inte skickas in. Redovisning sker i form av en gruppdiskussion på maximalt 20 minuter (3 personer per grupp) när du har läst samtliga texter, och sett samtliga filmer.

Gullivers resor - Jonathan Swift

Ur de nationella kursmålen:

Eleven skall

ha tillägnat sig och ha kunskap om centrala svenska, nordiska och internationella verk och ha stiftat bekantskap med författarskap från olika tider och epoker

kunna jämföra och se samband mellan litterära texter från olika tider och kulturer

Uppgiften betygssätts inte eftersom den ingår i arbetsmomentet upplysningen, som avslutas med en gruppdiskussion.